

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. junija 2018 - Leto XXVIII, št. 24

stran 2-3

OD VČERA DO GNES - PLESALE SO TRI NARODNOSTI

ŽUŽANA SEČKO - PREDSEDNICA DRUŠTVA BARÁTI KÖR V SOBOTI
stran 5

OB DNEVU PEDAGOŠKIH DELAVCEV
stran 7

DVAKRAT BI LEKO ZEMLAU KAULAK ZOPOJDO
stran 8

FESTIVAL NA FESTIVALI

Če človek malo gleda po interneti ali po cajtinaj, na kakšne programe zovéjo lüstvo, vidi, ka je festival na festivali. Od sprtolejtji do geseni so takši pa ovakši festivali. Ništrni so povezani s kulturov, zgodovinov, glasbov, filmi ali gledališčom, ništrni s kulinarikov (festival klobas, retešov, kapüste itd.). Največ varašov pa krajin ma svoj festival, steri so največkrat dobro obiskani. Na nji pride dosta lidi, spoj če so vleta pa so nin paulek vodé. Človek se nika ne čüdiva, ka se na festivalaj, steri so za mlade, zberé več deset, mogauče stau gezero lidi, vej pa mladim se ne vnauža pelati kama daleč, če vejo, ka de špilo tisti bend, tisti ansambel, steroga radi majo, radi poslušajo. Malo se mogauče čüdiva, kak si tau leko privaušči, vej pa na takši festivalaj so dnevne ali kedenske karte trno drage, dapa tau je druga nauta ...

Na kulinarični festivalaj je dosta lidi, vej pa svoj želaudec trno radi mamu pa takšnoga ipa nam je nika nej drago. Za falat reteša damo po parstau forintov, če pa potistim malo premislimo, iz tej pejnec bi doma leko spekli cejlo ponev retešov. Dapa gvüšno, ka bi nam tisti nej tak dobro spadnili kak tisti na festivali ali senji.

Večkrat mi je že na pamet prišlo, kak tau, ka Varaš pa okaulica ne moreta vönajti nikšoga pravoga festivala (kulturnoga programa), steri bi pritegno več gezero lidi. Vej pa ovak mamu vse, lejpo naturo, naravo kauli varaša, kulturne spomenike (tretjo največšo baročno cerkev v rosagi, pauleg staro cerkev pa klošter), termalno kopališče za tiste, steri se radi namakajo, reko Rabo za tiste, steri se radi vozijo s čunaklini. Sprobavali so že z večfele programi. Istina, ka Festival zalüblenih, steroga organizirajo v Varaši na konci junija začetki julija zdaj že par lejt, ma dosta dobri programov, pozovejo znane igralce (színészek), muzikante, v kinodvorani vrtijo dobre filme na temo lübezen, dapa tau so vse programi, steri brigajo samo en sloj (réteg) gledalcov, poslušalcov. Ka bi nekak samo zatok prišo v Varaš pa okaulico, ka bi pogledno te programe, skurok nejga. Ranč tak so ostali bole samo lokalni program Varaški zgodovinski dnevi na konci juniuša, začetki avgustuša. Tej dnevi so povezani pa se spominajo na monoštrsko bitko, stera je bila 1. avgustuša 1664. leta med Törki pa kršćanjškimi sodaki. Tau je en takši dogodek (esemény), steri je rejsan »naš«, varaški, samo bi ma pravo vsebino trbelo najti.

Že tretjo leto organizira Slovenska zveza festival plesa Lipafest. Te program – steri je namenjeni nej samo Slovencom, liki širši publikli, Madžarom pa vsejm tistim, steri so v tom časi v Monoštri pa okaulici – v nikšoj formi vseedno popularizira slovenske plese, slovensko folkloro, s tem pa Slovence pa Porabje tö. Leko, ka iz toga programa vözrasté gnauk pravi festival za Varaš pa okaulico?

Marijana Sukič

OD VČERA DO GNES - PLES

Juniuša 2016 je Zveza Slovencev na Madžarskem oprvin organizirala mednarodni festival plesa, na I. LIPAFEST-i v Monoštri se je nupokazalo osem plesni skupin

v veukom šatori pred varaškim Slovenskim domom.

Kak je tau vsikdar šega bila, so festival oprli domanji plesci. Na odri so se zasükali mladi člani

Med navzaučimi smo srečali generalnoga konzula RS *dr. Borisa Jesiha*, slovensko zagovornico *Eriko Köleš Kiss*, predsednika Državne slovenske samouprave *Martina Ropoša* ino predsednika Slovenske zveze *Jožeta Hirnoka*. Vse goste je pozdravila sekretarka ZSM *Gyöngyi Bajzek*, štera je povödala, ka je ciu organizatorov tau, ka aj bi Porabski Slovenci spoznali tradicionalne pa moderne plese. Letos so prej želejli nupokazati plese narodnosti na Madžarskom, štere gordržijo svojo kulturno erbo. V porabski skupinaj pleše dosta mladi, je povödala sekretarka pa zaključila: »Té festival aj jim bau motivacija za naprej.«

Program se je rejsan dale pelo z nastopom mladi: *Plesna šola ZEKO iz Murske Sobote* je v Monošter pripelala dekle, štere plešejo discodance pa pojbe, ki se najraj giblejo na ritme breakdance-a. Oprvin so dekle v neonski gvantaj nupokazale svoj skoro akrobatski ples, z elementi, šteri so bili blüzi baleti. Dva mladiva moška - med njima voditel šaule *Dejan Zečević* - pa sta nupokazala produkcijo, s šterov je njija skupina leta 2016 gratala mladinski svetovni prvak. Ovak je plesna šaule v deseti lejtaj prejkvzela spoj dosta nagrad na državnom, evropskom pa svetovnom nivoni.

Po moderni ritmaj elektronske muzike so oder prejkvzeli bole tradicionalni plesci. Če rejsan prihaja *Folklorna skupina KD Četarci* z gradišćanske rovačke vesnice Gornji Četar blüzi Sobotela, je oprvin nupokazala plese bunjevski Hrvatov. V lejpi gvantaj so se sükali v paraj pa v redej, podje so cingali z malimi zvonci na svoji čizmaj. Dekle z raužnatimi förtoki so plesale kolo, vse je sprejavala tamburaška muzika. Njino kulturno društvo so napravili pred edenajsetimi lejtami s cilom, ka bi gordržali domanji rovački materni gezik pa kulturo. Zatok je nej čüдно, ka so »Četarci« v drügoj rundi nupokazali takzvani

Od usakšoga nastopajočega smo zvedli najbole pomembne stvari od simpatični napovedovalki, Aniti Vajda pa Beti Bajzek

Mladi Sinčarici sta vsakši skupini dali klinčac pa diploma

Folklorne skupine ZSM Gornji Senik, štero so v največšoj porabskoj vesnici stvaurili pred več kak trestimi lejtami. Plešejo porabske, prekmurske pa štajerske plese, leta 2008 pa so prejkvzeli veuko narodnostno priznanje PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE. Na III. LIPAFEST-i so nupokazali farbasti splet: med

Šator so napunili Slovenci pa Madžari

s štiri rosagov. Od tistoga mau je srečanje gratalo že tradicionalno, tak smo leko letos 9. junija že tretjič vidli plese več narodov

plesom so si minjavali pare, spejvali prekmurske ljudske pesmi, takšo pa tö bilau, ka so v kraugi plesali.

SALE SO TRI NARODNOSTI

»četarski fašnjak«, v njenom fašenskom programu smo leko vidli eden takši ples tō, šteri je biu ranč kak naša »rejzka«.

Drügi slovenski gosti letošnjoga festivala so bili člani *Folklorne skupine REJ* iz Šmartnoga pri Slovenj Gradcu. Folklor deluje že več kak štirideset lejt, med plesci pa najdemo zvečkšoga člane srejdnji lejt. V Varaši so oprvin nutpokazali ziljske ples, z avstrijske strani koroške grajnce. Skupina, štera gordrži

Navzoče je pozdravila sekretarka ZSM Gyöngai Bajzek

Dinamični ples Sobočank

tradicijo koroške pa zahodnoštajerske krajine, med plesom spoj dosta spejva tō. (Edno od njini pesmi smo leko prepoznali kak našo »Gda zrankoma rano gorstanem«.) Na porabskom festivalu je člane sprejajo mali ansambel s fudami, tubov pa klarinetom, plesci so plesali lepau gladko pa pomalek. (Istina pa je, ka so moški gnauk kumas zdignili svoje pare v bejli avbaj pa bejli štrümfaj.) V drügom tali svojoga programa je FS REJ nutpokazala polke pa valcere v spleti »Ob košnji«.

Nika najbolje ovaškoga smo leko vidli na nastopi *Bolgarske folklorne skupine JANTRA* iz Budimpešte. Ime so dobili od reke, štera teče na söveri Bolgarije,

od kec so prišli njini stari-stari starci. Svoje ples nutpokažejo v tradicionalni gvantaj krajine,

moškov se je držalo za remen pa tak v redej plesalo, gda so pa prišle dekke z raužami v vlasaj, so se podje spistili na kolena. Nikdar so nej v paraj plesali, liki samo v redej ali kraugi. Plesi so bili spoj temperamentni, v ovaškem ritmi, kak smo mi cujnavčeni. Kraugi so se splejali, parkrat smo vidli stopaje, kak liki bi moški rusoški kazačok plesali. Skupina JANTRA se je nutpokazala že na dosta mejstaj v Evropi, depa v Aziiji pa Latinskoj Ameriki ranč tak. Pri slejdnji plesaj je bolgarsko folkloro sprejavala *glasbena skupina RILA* iz Budimpešte. Člani od leta 1992 igrajo balkansko ljudsko muziko, z večfele krajin: največ bolgarski, depa grčke pa makedonske tō. V Monoštri je melodijo igro klarinet, sprejavale so ga fude, bobén je tuko divdji ritem, gitari slična škér pa je akorde držala.

Na konci programa je bolgarska muzika s svojimi ritmi prejkvzela navzauče, šteri so se zavalili z veukim aplavzom. Goslarge so dale igrali, ništérni bolgarski plesci pa so staučili med domanje Slovence pa je prosili za ples. Duga kača se je začnila vlejšti po cejlom šatori, stopaje prausnoga kolona se je vsikši brž navčo.

Če je štoj tistoga sobotinoga zadvečerka prišo k Slovenskomi domi, ma je gvüšno nej bilau žau

Lejpo lončeno posauo je odavo lončar Zelko iz Prekmurja

od štere ples plešejo. Tak smo vidli pojbe v okinčani srajcaj, farbastom prslejki, z redečim remnom kauli bejli lač pa črni štrümfaj, naus od njini papučov se je kumas zdigavo. Šest mladi

- zvün moderni plesov je leko spozno tradicijo slovanski narodov: rovačkoga, bolgarskoga pa našoga slovenskoga.

-dm-

foto: K. Holec

Murska Sobota

PRIPOVEDNO IZROČILO SLOVENCEV V PORABJU

Marija Kozar Mukič, Dušan Mukič in Martin Ropoš so v Pomurskem muzeju v Murski Soboti predstavili knjigo *Pripovedno izročilo Slovencev v Porabju*. Z gosti se je pogovarjala Jelka Pšajd. V knjigi so zbrane porabske pravljice in povedke, ki jih je leta 1970 posnel Milko Matičetov.

Knjigo so začeli pripravljati leta 2014 in zdaj je pred bralci. Dušan Mukič je poudaril, da je bilo delo zelo naporno, ker je bilo

Na lepo obiskani predstavitvi so knjigo predstavili Dušan Mukič, Martin Ropoš in Marija Kozar Mukič; z gosti iz Porabja se je pogovarjala Jelka Pšajd

potrebno prepisati kar več ur tonskih posnetkov. Preprosto ni bilo tudi prestavljanje/prevajanje v slovenski knjižni jezik, ker so pripovedovalci uporabljali besede, ki jih zdaj v porabskem narečju ni več. Vendar se avtorjem zdi zelo pomembno, da so pravljice natisnjene tudi v knjižnem jeziku in tako razumljive bralcem v Sloveniji.

V knjigi je predstavljenih 238 enot, dodana je zgoščenka s tonskimi posnetki trinajstih pravljic in povedk v obeh različicah porabskega narečja (števanovskem in gornjeseniškem). Doslej so bile objavljene porabske pravljice in povedke predvsem iz Števanovec in okolice, ki jih je zbral Karel Krajcar, zdaj pa je zajet celoten narodnostni prostor. V knjigi je tudi zapis o porabskih Slovencih in njihovem jeziku, o porabskem pripovednem izročilu piše Monika Trupej Telban, seznam pripovedovalcev pa je uredila Marija Kozar Mukič. Knjigo sta izdala ZRC, inštitut za slovensko narodopisje, in Državna slovenska samouprava.

Tekst in foto: E. Ružič

ZAKLJUČEK PROGRAMA »PIKA POKA POD GORO«

Program z naslovom Pika poka pod goro je bil namenjen praznovanju otroškega dne, ki je bil organiziran v vsakem porabskem vrtcu posebej, od 22. do 31. maja 2018. Nastal je v sodelovanju z Zvezo Slovencev na Madžarskem. Na otroški dan smo se z otroki pripravljali s petjem ljudskih pesmi, z igranjem na mala improvizirana glasbila in s plesanjem ljudskih plesov. Nastopa otrok so se udeležili starši in stari starši, ki so ob koncu programa tudi zaplesali z nami. Otroci so radi sodelovali. Pesmice in plesi, ki so se jih naučili, jim bodo zagotovo ostali v lepem spominu. Najlepša hvala vsem vzgojiteljicam v porabskih vrtcih, kot tudi Zvezi Slovencev na Madžarskem za sodelovanje in pomoč pri izvedbi programa.

Zapisi vzgojiteljici asistentki: *Romana Trafela in Andreja Serdt Maučec*

PREKMURJE

3+1

Kak ste v preminauči novinaj že leko prešteli, je 3. junija na volitvah v Sloveniji gvinila (dobila je okauli 25 procentov glasov) Slovenska demokratska stranka (SDS), stero vodi Janez Janša. Ta partija je največ glasov dobila tudi v Pomurji, zanimivo pa je, ka nišče od njenih kandidatov, nej iz Prekmurja in nej iz Prlekije, nede sedo v parlamentu. V državni zbor so bili izvoljeni: Dejan Židan (SD), Franc Jurša (DeSUS) in Jožef Horvat (NSi), pauleg njih pa ške Ferenc Horváth kak poslanec madžarske narodnosti.

Če poglednemo, kak je bilo pred štirimi leti, vidimo, ka de melo Pomurje po nauvom menje poslancov. 2014. leta so bili v parlament prva izvoljeni (tak kak letos) Franc Jurša, Jožef Horvat in Dejan Židan, pauleg njih ške Aleksander Kavčič in Franc Laj (oba iz SMC), pa László Góncz kak narodnostni poslanec. Vmes se je zgauldilo neka sprememb. Že po neka mesecaj je Dejana Židana, steri je biu izvoljeni za podpredsednika vlade, na poslanskon stauci vöminila Marija Bačič, ministrico za izobraževanje Klavdijo Markež pa je meseca aprila 2015 na poslanski stolici vöminiu Dušan Radič (SMC). V začetki leta 2016 je Franc Laj vöstaupo iz SMC-ja in se pridružo poslanski skupini nepovezanih poslancov.

Namesto sedmih ma »slovenska kokauš« po nauvom samo štiri poslance. Profiterali so na ptujskom konci. Tau je zavolotoga, ka je Pomurje samo en tau 8. volilne enote, stera ma sedež na Ptui. In v proporcionalnom volilnom sistemi, kakšoga ma Slovenija, je tak, ka v vsakši od enajstih volilnih enot izvolijo po osem poslancov, se pravi vküper 88, pauleg njih pa v parlamentu sedita ške poslanca madžarske in italijanske narodnosti.

Silva Eöry

Irena Pavlič – dobitnica priznanja »Za Slovence na Madžarskem«

VSI SE MORAJO NAUČITI NAREČJE

»Priznati moram, da je bilo to zame veliko presenečenje. Priznanja nisem pričakovala, sem ga pa zelo vesela, saj to pomeni, da so priznali moje življenjsko delo,« je po prireditvi, na kateri ji je v okviru državnega srečanja Porabskih Slovencev predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš izročil priznanje »Za Slovence na Madžarskem«, povedala 83-letna Irena Pavlič, ki je še danes pomemben steber slovenstva. Sogovornica, ki je odraščala v Slovenski vesi, pravi, da so v njeni mladosti v Porabju še skoraj vsi govorili »po domače«, madžarsko pa so se otroci naučili šele v osnovni šoli, »saj takrat ni bilo vrtcev«.

Že mlada je zapustila domače ognjišče, saj je v Budimpešti obiskovala narodnostno srednjo šolo, po uspešno opravljeni maturi pa se je v glavnem mestu vpisala še na Visoko pedagoško šolo, smeri slovenski jezik in geografija: »V osnovni šoli smo se učili narečje, šele v srednji šoli sem prišla v stik s slovenskim knjižnim jezikom. Po zaključenem šolanju sem se vrnila v Porabje, in sicer na števanovsko osnovno šolo. Imela sem možnost, da sem sama izbrala šolo v Porabju. Nisem se odločila, da bi poučevala v domači vasi, saj je tu takrat poučevala Ana Pavlič, ki je veljala za dobro učiteljico. V Števanovcih sem ostala sedemnajst let, vmes sem pet let poučevala slovenski jezik tudi na monoštrski gimnaziji. Vsekakor je bilo takrat lažje poučevati slovenski jezik kot danes, saj so takrat v Porabju družine za sporazumevanje še uporabljale narečje. Tudi pri pouku ni bilo nič narobe, če so šolarji poleg knjižnih uporabljali narečne besede.«

Irena Pavlič je bila aktivna tudi v narodnostnih vrstah, in tako jo je leta 1972 življenjska

pot odpeljala v Budimpešto. Pri Demokratični zvezi Južnih Slovanov (DZJS) je 28 let, vse

stu,« je pojasnila Irena Pavlič, ki je vrsto let urejala tudi slovensko rubriko v Ljudskem

v krogu slovenske skupnosti v glavnem mestu Madžarske. Dolga leta je predsedovala Slovenskemu društvu v Budimpešti, ki je bilo ustanovljeno leta 1990: »Pod našim okriljem deluje pevski zbor, imamo tudi ljudske pevce, zdaj še Špajsne flajsne muzikante. Imamo tudi mladinsko sekcijo, ki ima svojo voditeljico. Žal mladi ne obvladajo porabskega narečja, nekaj je takih, ki govorijo slovenski knjižni jezik, saj so bili na poletni šoli slovenskega jezika ali pa so nekaj časa študirali v Sloveniji.«

Irena Pavlič se zaveda, da je tudi v Porabju iz leta v leto manj otrok, ki govorijo slovensko, in to kljub temu da delujeta dve dvojezični osnovni šoli. »Če bi imeli takrat, ko sem jaz poučevala, mi takšne pogoje, kot jih imajo danes, bi postali vsi zlati. Ne pozabimo, da je bilo takrat na števanovski šoli še dvesto otrok, osemletka je bila tudi na Verici, v Andovcih in Otkouvcih pa sta bili štiriletki. Če bi imeli takrat takšne pogoje kot jih imajo danes, bi vsi ostali Slovenci in bi govorili tako narečje kot slovenski knjižni jezik,« je prepričana Pavličeva, ki na vprašanje, kako vidi prihodnost Porabja odgovarja: »Ko me je pred leti isto vprašal nekdanji generalni konzul v Monoštru, mu nisem znala odgovoriti. Ko je bilo Borovo gostivanje na Gornjem Seniku, sem mu na to le odgovorila, in sicer da bomo Porabci ostali Slovenci le tako, če se bomo vsi, od najmlajšega do najstarejšega, zopet naučili porabsko narečje ali pa če se pridružimo k Sloveniji.«

Silva Eöry
Foto: K. Holec

Irena Pavlič je od 1972. leta aktivno delala na narodnostnem področju, vse do razpada je bila sodelavka Demokratične zveze južnih Slovanov, po letu 90 pa sodelavka Zveze Slovencev na Madžarskem

do razpada socialistične Jugoslavije leta 1990, opravljala delo referentke za slovensko

koledarju, za časopis Narodne novine je pripravljala članke in študije o življenju Slovencev na Madžarskem, uredila je knjigi Porabska pesmarica in Slovenske pravljice iz Porabja, delovala pa je tudi kot urednica Slovenskega koledarja. Po razpadu DZJS je bila leta 1990 na Gornjem Seniku ustanovljena Zveza Slovencev na Madžarskem. Jože Hirnök je bil izvoljen za predsednika, prva krovna organizacija Porabskih Slovencev pa je dobila tudi dve sekretarki, Ireni, Barberjevo in Pavličevo: »Moja naloga je bila, da v Budimpešti hodim na sestanke, tako v parlament, kjer je deloval narodnostni odbor, kot vsepovsod tja, kjer je bilo potrebno zastopati stališča slovenske narodnosti. Upam, da sem bila koristna.«

Sogovornica je bila vsekakor koristna, in je še danes, tudi

Irena Pavlič je denarno nagrado podarila pevskemu zboru budimpeštanskega slovenskega društva, ki želi posneti zgoščenko

narodnost. »Kot članico šolskega odbora pri zvezi me je takratni generalni sekretar Milan Ognjenović nagovoril, da prevzamem to delo. Opogumila sem se in odšla v Budimpešto. Tako sem iz šolskih vrst zajadrala v narodnostno politiko. Večkrat mi je bilo pozneje žal, da sem zapustila Števanovce, saj sem mi zdi, da je na vasi lažje živeti kot v velikem me-

Žužana Sečko - predsednica društva Baráti kör v Soboti

Žužana Sečko - predsednica društva Baráti kör v Soboti

Žužana Sečko, stera v Soboti že deset let uspešno vodi Madžarsko kulturno društvo Baráti Kör, je letos iz rok generalnega konzula Republike Madžarske v Lendavi dr. Gyule Földesa dobila visiko vogrsko odlikovanje. Red za zasluge s srebrnim križom ji je podeljlo madžarski predsednik János Áder.

»Meni tau odlikovanje trno dosta pomeni. Vesela sam, ka so opazili, ka ges tū v Soboti delam, gé probamo ohranjati vogrski gezik pa tudi kulturo. Ge tak pravim, ka nikdar ne smeš pozabiti, odkec si in ka si. Prva kak sam od doma odišla, je meni moj oča pravo, nikdar ne pozabi, što si, ka si in odkec si. Sigdar idi nazaj ta, odkec si prišo. Probaj ohranjati svoj gezik, poštiuj pa tudi družge. Ges poštiuven večinski, slovenski narod, od njih pa škém, ka oni poštiuveljo tudi mene,« je povedala Žužana Sečko, stera je gor rasla na velkom paverstvi v vesnici Trimlini, pauleg Lendave. Po pravici povedano, je dosta cajta preživela tudi v Lendavi, gé sta živela njeniva stari oča in mati: »Vsakšo leto me je na sprtoletje oča s pikliklinon odpelo v Lendavo, samo nej je bilou dneva, ka me ne bi prišo poglednot, zrankoma ali zadvečerek, kak je najbolje cajt meu. Ges sam se v Lendavi dobro počütila. Blüzi sta bili bauta in pekarna, tak ka sam vsakši zranek leko friške zemle gela, vleti pa vsakši den sladoleđ, vej pa je dedek penzijo meu in mi je sigdar dau peneze. Vsakši den sam šla v bauto, gé sam tudi novine Magyar szó, stera so v Novom Sadi vöđavali, mo gla kúpiti staromi oči.«

Tudi v osnovno šaulo je naša sogovornica odila v Lendavo. Te ške nej bilou dvojezične šole, njeni oča pa se je odlaučo, ka jo pošlje v slovenski klas: »Pravo mi je, ka doma na

grünti nemo ostala, ka mo mogla titi dale v srednjo šaulo, zatau se morem navčiti slovenski gezik. Dokejč sam nej prestaupila šolskoga pr-

Red za zasluge s srebrnim križom ji je podelo madžarski predsednik János Áder

ga, sam nej znala niti ene slovenske rejči. Že po enon meseci sam malo znala gučati. Tudi oča, oba z mamosta znala slovenski, se je v tistom cajti z menov pogučavo po slovensko, zatau ka je

Žužana pred »Žuži« studencom v Veszprémi

steu, ka se brž navčim.« Žužana Sečko je cejli svoj delovni žitek preživela kak bautošica, čiglij je prva nej mela vole, ka bi tau delala: »Oča je meu bratranca, steri je biu bautoša. On je mene steu meti za inašico, zatau ka sam trno rada gučala. In tak sam v Soboti šla v srednjo šaulo za bautaše, ge

sam spoznala tudi svojoga moža Janeza. Čiglij sam sledkar napravila ške administrativno in komercialno šaulo, sam ostala bautošica vse do penzije. Odavala sam cipele.«

Mladi zakonski par Sečko si je svoje držinsko gnezdo spleu v Murski Soboti: »Prva sva žive-la pri njegovi starišaj. Pauleg njihovoga rama sva kúpila en tau, steri se je odavo, pa sva si zazidala svojo zidino. Sve pa s taščo vküper küjale. 26 let sam bila sneja, pa sva se

nikdar nej svadile. Ges sam ji pravla, »mati, gda te vidli, ka pridem čemerasta z dela, te mene vi malo njajte». In ona me je resan njala. 1971. sam rodila starejšoga sina, Boruta, štiri leta po tistom

se je naraudo ške Tomaž. Oba sta v Ljubljani odila v srednjo šaulo. Starejši je prva delo v Soboti, gda se je oženo, pa je šau v Trimline živet, na moj dom. Po tistom je nekaj cajta živo v Kecskeméti, zdaj pa dela in žive v Italiji. Mlajši sin, steri s svojo držino žive v Murski Črn-cih, pauleg Sobote, pa dela v

Ljutomeri.«

Žužana Sečko je oba sina navčila vogrski gezik. Moužova mati je tudi znala té gezik in tak so se, gda so sami bili, doma furt pogučavali po vogrsko: »Moj materni gezik guči tudi najstarejši vnük, Benjamin, steri zdaj žive v Trimlini, vnük in vnükica od mlajšoga sina - Matic je star petnajst, Maruša pa devet let - pa zdaj odita na tečaj madžarskoga gezika, steroga je naše društvo organizeralo v Murski Soboti. Razmeta me vse, takše bole enostavne stvari pa mi tudi po vogrsko nazaj že povejta.« Sogovornica pravi, ka je fejst fontoško, ka svojo deco sam navčiš materni gezik in toga dela ne prepistiš samo škonikom v šauli: »Ge sam sinama in vnükom že te, gda so ške nej znali gučati, furt vogrske pesmice spejvala. Tudi mauž malo vogrski zna, samo on guči samo te, gda mene nega pauleg.« Madžarsko kulturno društvo Baráti Kör je bilo ustanovleno 1990. leta. Gnesden ma okauli šestdeset članov, vseeno pa vsakšo leto dosta zanimivih programov pripravijo, pauleg toga majo tudi krožek ročnih del, pevski zbor oziroma ljudske pevke: »Pripravlamo tudi predstavitve knjig o eričnih Madžarih, steri so inda sveta živeli v Soboti, dvakrat na leto demo na izlet, pauleg toga mammo meseca aprila furt madžarski ples v hoteli Zvezda, prauti konci leta pa gesensko srečanje v grajski dvorani, na sterom predstavimo tudi našo razstavo vezenin. Kak smo že pravli, smo našim najmlajšim zdaj dali tudi priliko, ka se na tečaji navčijo vogrski gezik. Pri tom nam pomagata Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, zadnje cajte pa dosta tudi matični rosag.«

Silva Eöry

Kejpi: Silva Eöry in osebni arhiv Žužane Sečko

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Škofijska palača ma dvera odpreja

Edno leto je tauma, ka so obnovili pa so prejkдали Škofijsko palačo v Somboteli, tau edno leto si je več kak 16 gezero lüstva poglednilo tau lepo rezidenco pa muzej. Škoda, ka tej obiskovalci, ka so si poglednili palačo, nejsio iz Sombotela pa iz bližnje krajine, bola so vsi prišli od daleč, je pravo vodja centra za obiskovalce župnik dr. Gyula Perger.

En tau sombotelske Škofijske palače so lani na nauva zozidali, tak kak je pred drugov bojnov vögle-dala, pred tistim, ka so bombardirali Sombotel. Od tistoga mau baročni prostori funkcionirajo kak škofijski muzej sombotelske škofije. Na drügi strani zidine se najdejo škofijski uradi, tajništvo pa prostori (rezidenca), gde se škof dr. János Székely drži.

Lüstvo je prvin (pa edni še gnesden) tau zidino tak zvalo ka škofovski grad, tau je pa še gorostalo zatok, ka je na mesti palače v 10. stoletji eden grad stau. Škofovska rezidenca je na Vogrskom edna najlepša stavba, v poznobaročnem stilu zozidana, stero je prvi sombotelski škof János Szily dau postaviti. Taši irašnji mojstri so go vöpořabali, kak sta bila Anton Maulbertsch pa Štefan Dorffmeister. Pohišstvo pa vse, ka je znautra, je najmenje dvestau lejt staro, dapa najdemo tašo pohišstvo tö, stero je iz 16. stoletja. Obiskovalci, steri si škejo pogledniti palačo, najprvin si eden film leko poglednejo od zgodovine stolne cerkve, potejm pa vse drügo, ka je v palači za ogled. Med drugimi eden pisarniški sto, na sterom so iz marmora napravleni kejpi, v vitrini sablo, stera nas na sv. Martina spominja, vogrsko korono iz porcelana, stero je napravo eden Madžar, steri je živo v Meriki. Gotske kelihe, gde so držali olje, ka je škof na velki četrtek posvečo, gvante, plašče, stera so škofi pri meši nücali, freškone, pohišstvo pa zvün tauga še dosta, dosta vse zanimivoga. Med drugim tisto sobo, gde je papež Janez Pavel II. počivo, gda je leta 1991 v Somboteli odo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Večina prvakov strank izvoljena v parlament

Med novoizvoljenimi poslanci, ki so bili v državni zbor izvoljeni na predčasnih parlamentarnih volitvah, je večina prvakov strank, ki jim je uspelo preseči parlamentarni prag. Zmagovalka volitev SDS je pridobila največ mest (skupno ima 25 poslancev), v tem sklicu pa bo v DZ sedelo 17 poslancev, ki so stranko zastopali že v minulem mandatu. Med njimi je tudi predsednik stranke Janez Janša. Na Listi Marjana Šarca (LMSŠ) so večinoma novi obrazi, stranka bo imela 13 poslancev, med katerimi je tudi Marjan Šarec. Iz vrst SD (10 poslancev) so bili znova izvoljeni trije poslanci, med njimi tudi predsednik stranke Dejan Židan. Sedeže v DZ so obdržali tudi štirje dosedanja poslanci SMC (skupno jih je 10), ki se jim bosta pridružila še predsednik stranke in premier, ki opravlja tekoče posle, Miro Cerar, ter dosedanja minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek. V DZ je bilo izvoljenih tudi vseh pet dosedanjih poslancev Levice (skupno jih je devet) in pet poslancev NSi, ki ima v parlamentu po novem sedem poslancev. Sedež v DZ sta si zagotovila oba prvaka strank, koordinator Levice Luka Mesec in predsednik NSi Matej Tonin. To očitno ni uspelo predsednikoma Stranke Alenke Bratušek in DeSUS, saj sta tako Alenka Bratušek kot Karl Erjavec po trenutnih podatkih ostala pred parlamentarnimi vrati. Njuni stranki bosta imeli vsaka po pet poslancev. Od prvakov strank si je mesto v DZ zagotovil še Zmago Jelinčič, predsednik SNS, ki bo imela štiri poslance. 88 poslancem strank se bosta v parlamentu pridružila narodnostna poslanca. Po neuradnih izidih bo predstavnik italijanske narodne skupnosti Felice Žiža, madžarske pa predsednik Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti Ferenc Horváth.

Leta 1993 so na Madžarskom sprejeli prvi narodnostni zakon po konci socializma, v štetrom so dojspisali, ka v našom rosagi 13 narodnosti živé. V Železnoj županiji gestejo zvün naši slovenski eške rovačke pa nemške vesnice tō, zatok smo v geseni leta 2015 s o m b o t e l s k i Slovenci oprvin gorpoiskali do-manje Hrvate, letos majuša pa eške ništerne vesnice z nemškim lüstvom.

Na paut smo se podali zatok djenau zdaj, ka so narodnostni zakon gorprijali ranč pred 25. lej-tami.

S Sombotela smo se 12. majuša zrankoma od-pelali prauti Monoštri, vejpa nas je v *Rábafüzesi* (nemški Raab-Fidisch) čako predsednik nemške narodnostne samouprave *Helmut Paukovits*. V vesnici - ki je zdaj en tau Varaša - majo edno nemško narodnostno zbirko, za štero je ram dala monoštrka samouprava. V etom si leko poglednemo zbirko *Ferenca Dankovicsa*, šteri je biu ravnatelj domanje osnovne šaule pa dosta raziskavo zgodovino vesnice. Ka je vküppaubro, je leta 1986 prejkdau vesi.

V Rábafüzesi so nej bili vsi Nemci, tam so živele na priliko rovačke držine ranč tak, štere so po drugoj svetovnoj bojni ranč tak vöodpelali. Nemce v Železnoj županiji ovak zovemo »hienzi«, o nji je domanja narodnostna samouprava pred dvanajsetimi lejtami vödala edno monografijo. Če rejsan jim dosta penez fali, so lanjsko leto leko nadruknivali razglednico (képeslap), letos pa planerajo vödati 17 hienz pripovejsti pa 6 pesmi v nemškom pa vogr-

skom geziki. Nekda so organizirali menjše narodnostne dneve, na šteraj so gorstaupili bližanji Slovenci tō.

Znautra v iži vidimo indašnjo künjo, štera je sploy takša kak vogsrke, slovenske ali ro-

V cerkev svetoga Imrena so inda ojdli - zdaj pa pá odijo - iz avstrijski vesnic

vačke künje - samo napisi so nemški. V sobi najdemo svete kejpe pa nemške molitvenike, depa tisti gvant tō, v šterom so ljudske pevke iz Rábafüze-sa - pod pelanjom *Magdolne Unger* pa s harmonikov *Edite Unger* - leta 1977 oprvin gorstaupile na Gorenjom Seniki.

Nemška zbirka v Rábafüzesi nutpokaže tradicionalno ižo

Paut nas je dale pelala v *Rönök* (Radling), štera vesnica má od leta 1994 nemško narodnostno samoupravo. V vesi je leta 1890 živelo 969 ljudi, od toga 955 Nemcov. Najbole erična zidina pa se ne

PRI AVSTRIJSKOJ GRAJNCI EŠKE NEM

zdigava srejni vesnice, liki na ednom bregej, na šteroga komaj gorpride avtobus. Včasik pri avstrijskoj grajnici najdemo *cerkev svetoga Imrena*, štera se gnes drži k fari v Črejt-njeki.

Gda smo se doj z busa spakivali, so nas že čakali plebanoš

so go septembra 1992, križ na tōrmi je blagoslovo sam papa *sveti Janoš Pavel II*.

Sombotelski Slovenci smo zmolili eden očanaš pa zdravamarijo ino zaspejali Marijino praušgarsko pesem »Je angel gospaudov«, pa malo eške - v gnešnjom slobaudnom

Sombotelski Slovenci pri sovjetskom tanki v Nemesmedvesi

Gyula Takács, ino znautra na ladnom pripovej dali o cerkvi. Na njenom mesti je boža iža stala že v cajtaj svetoga Štefana, gda pa je na nikoj prišla, so leta 1902 zozidali nauvo cerkev. Osemnajset lejt kisnej je nauva grajnca zidino skoro na dvauej sekla: s 30 stopaji bi leko što koli prišo v Avstrijo - če bi bilau dopüşče-no, vejpa se je po drugoj bojni

lufti - sé pa tá v Avstrijo špancerali. Te smo se pa napautili dale, vejpa so se gostüvanjčar-ge od »šogorov« že zberali: v cerkvi držijo lejpa zdavanja. Nej daleč od Rönöka najdemo najmenjšo vesnico v našoj županiji *Nemesmedves* (nemški Ginisdorf), gde je leta 2017 živelo samo 24 ljudi. Leta 1941 je od 400 domanjoga lüstva bilau 340 Nemcov, od šteri so po bojni 298 vöodpelali. Od leta 1950 dale smo na Vogrskom svetili 4. april kak »den osloboditve«, gda so sovjetski sodacke leta 1945 prejkvzeli Nemesmedves - kak slejdnjo vogsrko vesnico - od Nemcov. Ništerni čednjaki so zmejs gorprišli, ka se je druga svetovna bojna v našom rosagi končala eške samo 13. aprila, gda so »oslobaudili« vesnico Pinkaminszent.

Na konci 1960-i lejt so v Nemesmedvesi postavili eden sovjetski tank »T34«, šteri eške gnesneden stogi, pa smo si ga poglednili Slovenci s Sombotela tō. Če stoj pride v center male vesnice, najde eške 19 leseni spomenikov (kopjafa), šteri simbolizerajo 19 županij pa so pri nji duga lejta vence

MI ŽIVÉJO

polagali. Prejk nemški vesnic *Rátót* (nemški Neustift) ino *Pornóapáti* (Pernau) smo se pripelali na slejdnji punkt naše poti: tau je bila ves *Vaskeresztes* (Grossdorf). Komaj smo stapali doj z avtobusa, sta že prauti prišla dva mladiva člana nemške folklorne skupine ino narodnostne samouprave. V rokaj sta nosila kupice, tak smo leko z domanjov palinkov vküper nazdravili na zdravdije Slovincov pa Nemcov.

Vu *Vaskeresztesi* sta nas gorprijala predsednica nemške samouprave *Valerija Németh Hatos* ino kaplan *Richárd Inzsöl*

Pri cerkvi na srejni vesnice (štéro so združili z *Németkeresztés* pa *Magyarkeresztés*) sta nas že čakala predsednica nemške samouprave *Valerija Németh Hatos* pa domanji kaplan *Richárd Inzsöl*. Od predsednice smo čüli, ka je vesnica pri potoki *Pinka* najbolje erična po svojom vini z »železnoga brega« (*Vashegy*). Dugo je slišala cuj klauštri v *Pornóapáti*, med 1921 ino 1923 pa je prišla na avstrijsko stran - svoj glas je lüstvo donk dalo za tau, aj pridejo nazaj pod *Vogrsko*. Po drügøj svetovnoj bojni so od tistec tö vöodpelali Nemce, na njino mesto so pripelali madžarske držine s Slovaške. Staro lüstvo eške guči staro nemško hienz rejč, štéra se dostakrat čüje pri tradicionalni šegaj pa svetkaj. Eške itak je živi fašenek, nekda pa so držali borova gostüvanja tö. Postavljajo majpane, v geseni trgajo

grauzdje. Lüpanje kukarce pa čejsanje perdjá sta ostali v lejpom spomini. Domanji pevski zbor že 21 lejt gordrži stare hienz naute, majo pa plesno skupino ranč tak. Dosta odijo gorstauptit po rosagi, depa po tihinskom tö.

Vu *Vaskeresztesi* je eške živa nemška molitev, smo čüli od kaplana *Richárda Inzsöla*, štéri zvün domanje cerkve svetoga Miklaüša slüžijo eške v pet drügi nemški ali rovački vesnicaj. Tau je drüga takzvana »narodnostna fara« v

sombotelsoj püšpekiji - pauleg gorenjesinčarske. Plebanoša majo v *Petrovom seli* (*Szentpéterfa*), pri mešaj pa je prej več lüdi kak indrik v županiji, držijo vörsko tradicijo. O sebi so kaplan *Inzsöl* eške povödali, ka so sploj najgir človek, zatok raziskujejo zgodovino držin v svojoj fari - od rodbine »*Windisch*« tö, štéra gvüšno má slovenske korenjé. Kaplan so poslüšali, kak smo molili pa spejvali v svojoj rejči, pa na pamet vzeli, ka je bilau tau nika skoro takšoga kak rovačka molitev. »*Pojte z Buagon*«, so nam v gradiščanskoj rovačkoj rejči dali blagoslov, mi smo se pa z avtobusom povrnavili v *Somboteu*, bogatejši z lejpimi spomini. Vidli smo, ka majo Nemci v *Železnoj županiji* ranč takše brige, veselja pa žalosti kak člani naše skupnosti.

-dm-

Ob dnevu pedagoških delavcev

Monoštrska občina je ob dnevu pedagoških delavcev 4. junija priredila slovesnost v refektoriju. Ob vseh priznanjih (ponovno predanih diplomah ob okroglih letnicah) so podelili tudi priznanje »Za monoštrsko javno šolstvo«, ki ga je letos prejela Iluška Bartakovič, podpredsednica Slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves. Iluška Bartakovič že 39 let dela kot vzgojiteljica v porabskih vrtcih, vzgaja malčke v duhu spoštovanja slovenskega jezika in kulture. Za njeno požrtvalno delo se je v imenu slovenske skupnosti zahvalila slovenska

zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss.

V okviru proslave je bil odlikovan tudi Porabec Sándor Bedič, ki je prejel odlikovanje »Pedagog leta«.

Besedilo in foto: F. Süttő

Podrli mlaj na Gornjem Seniku

Kot je že tradicija, so tudi letos na prvo nedeljo v juniju priredili na Gornjem Seniku srečanje, kjer sta imeli glavno vlogo ljudska glasba in gastronomija. Prireditve ob podiranju mlaja ni mogla prepričati niti ploha, obiskovalce je pozdravila predsednica gornjeseniške slovenske samouprave Eva Lazar. Na tekmovanju v kuhanju so se najbolj izkazali delavci občinske kuhinje, tudi po oceni komisije so oni skuhalo najboljši bograč. Za veselo razpoloženje so poskrbeli Špajnsni-flajnsni muzikanti in Folklorna skupina ZSM. Na koncu programa so zaplesali tudi domači učenci, člani otroške folklorne skupine.

L.R. Horváth

... DO MADŽARSKE

... do Madžarske

Začela se je obravnavati zakona *STOP SOROS*

Prejšnji teden se je začela obravnavati zakona, ki ga poznamo pod imenom *STOP SOROS*. Bistvo zakona je, da bo organiziranje ilegalnih migracij ali dejavnost, ki v interesu le-tega spodbuja k nespoštovanju madžarskih zakonov, kazniva dejavnost, je izpostavil državni sekretar notranjega ministrstva. Poudaril je, da se bodo v naslednjem obdobju spet povečali migracijski tokovi, saj je v Evropo namenjenih iz Afrike in Bližnjega Vzhoda več milijonov ljudi, zato moramo zavarovati Madžarsko in krščansko kulturo pred ilegalnimi migracijami in prepričati Brusljo, da bi uvedel obvezne kvote. Član *FIDESZ*-a Lajos Kósa je podčrtal, da bodo ogrožene naše vrednosti, ki temeljijo na krščanski kulturi, če bodo v Evropo nekontrolirano prihajale množice, ki ne bežijo zaradi preganjaja, temveč se napotijo v upanju na boljše življenje. Spomnil je na mnjenje, po katerem je prišlo do »perverzne koalicije med tihotapci ljudi in nevladnimi organizacijami«, civilne organizacije pomagajo tihotapcem, po njegovem mnenju zakonski paket preganja prav ta pojav.

V boju proti ilegalnim migracijam se moramo posluževati sredstev kazenskega zakonika, je rekel minister Gergely Gulyás, obenem je potrebno spremeniti ustavo, v katero naj se zapiše, da Madžarska ne dovoljuje naselitve tujih ljudstev na svoje ozemlje. Opozicijske stranke menijo, da omenjeni zakon in tudi novela ustave služita le aktualnim političnim interesom vlade ter zakrivata dejanske probleme države, kot so nevdružne razmere v zdravstvu, katastrofalni demografski podatki ali pokojnine, ki že nekaj let ne naraščejo. Komisarka za človekove pravice Sveta Evrope, ki združuje 47 držav in ima sedež v Strasbourg, Dunja Mijatović je izrazila zaskrbljenost zaradi omenjenega zakona in Madžarsko pozvala, naj ga umakne.

DVAKRAT BI LEKO ZEMLAU KAULAK ZOPOJDO

Feri Bouti ali kak je doma v Slovenskoj vesi zovejo, Bautini paulak pri poštni živejo, nejdaleč kraj od cerkvi. Gda sem cingo na dveri, najprvin so Feri vopoglednili na okno, gda sem tapravo, ka štjem, sprvoga so se nej trno veselili. Tau so prajli, ka oni so v cejlom življenji dosta delali, dosta so odli, zdaj je pa te noge bolijo, aj pridem drgauč. Vedo sem, če se zdaj ne podajo, sledkar že gvušno, ka nedo mena pripovejdali. Za par minutov, gda so mi z roakuv kazali, aj dem, tak včasim sem v dveri stau, še tau me je nej brigalo, ka eden velki bejli pes me je vö iz djümle gledö.

- Feri, gde ste vi tak dosta odli, ka vas zdaj nodjé bolijo?

»Dja sem spoj dosta s konjami orau, gnauk da si üšo, tak tresti centimetrov si vrezö. Leko si misliš, ka na ednoj velkoj njivi, ka si mogo gora pa dola odti, dočas si go zauro, pa te si tau z branami še gnauk mogo znauva zopojdti. Dja sem v cejlom življenji telko odo pejštji, ka bi Zemlau vejn dvakrat kaulak zopojdo. Sledkar je že zato malo baukše bilau, gda smo mašin tjüpli leta 1968.«

- Dosta grünta ste meli?

»Z gauštjov vret vsevküp štirideset plügov smo meli. Gda je oča mrau, dja sem z materdjov pa staro babov austö, dja sem te šestnajset lejt star bijo. Te mi je žmetno šlau, gda sem se oženo, te je baukše bilau, zato ka te so mi že žena pa njeni stariši pomagali.«

- Vi ste nej meli brata ali sestro?

»Kaj bi pa nej emo, po öči mam edno pausestro v Budimpešti, stera je zdaj nej dugo mrla, edna je v Varaši živea, pa bijo še eden brat, steri je leta 1956 v Avstrijo odišo, zato sem te sam austö. Dočas ka sem se nej oženo, dja sem te dvajsti lejt star bijo, žena pa sedemnajset.«

- Vi ste vsigdar doma na gazdiji delali?

»Sprvoga sem nikan nej odo delat, samo doma sem delö, te leta 1968 sem üšo delat na Vodno gospodarstvo. Tam smo skrb mogli meti na potö-

Bautini Feri pa žena iz Slovenske vesi

ke Haršaš, Senički potok, Lam potok, na Rabo pa na Lapinč. Tau smo gledali, če je stoj drva

morajo delati! Ka bi bilau te z njimi, če bi tak bilau, kak gda smo mi v slübo odli. Gda sem še mladi bijo, ka sem še konje emo, gda sem domau s slüžbe

prišo v tretjoj vöri, sem üšo v ciglence cigeu vozit na bagau- ne. Gda sem domau prišo, te

čer, ka zdaj bi nam trbelö po travo titi karavam pa vöpuccati štalo.«

- Kak tau, ka pri vas v Slovenskoj vesi so nej pasli krave?

»Zato ka nej bilau časa, od vsikšoga rama je bijo delavec v fabriki, gda je domau prišo, te je pa leto kosit, okapat ali pa kaj drügo delat. Trave je tü pri Rabi bilau zavole, tak ka mi smo nej pasli, travo smo njim pokosili pa smo je tak nakrmili. Zvün tauga smo te še vsikšo leto šestau bal domau zvozili, tau je te za deset mare vödržalo.«

- Ka ste na njivaj pauvali?

»Vse je trbelö pauvati, zato ka gnauk je tau bola zraslo, drügo leto pa drügo, ranč kakšno je bilau vrejmen. Mi, ka smo pripauvali, nika smo

(davke) dolaplačo. Vejš, ka porcij je bilau tistoga reda? Vejn pet ali šest, še za konje sem ejkstra porcije mogo plačati, na leto dvejezero forintov. Tau je tistoga ipa dosta pejnaz bilau, tau bi gnesden tak staudjezero forintov bilau.«

- Dosta ste odli v foringo?

»Dosta, še bilau tak, ka na svetke sem v ciglencaj delö, zato ka te so zidali Dunaüjváros, pa od tec so z bagauni cigeu vozili. Predpodnevom sem tak petkrat pelo petstau ciglov na železnico, ka je enö tonö v- galo gnauk, gnauk, tak ka velka bremen bila. Odtec iz vesi je pet, šest foringašov bilau, za edne kaule so šesttresti forintov plačali tak, ka sem dja naklo, ta sem pelo pa sprazno tö. Nej je tak veltji pejnez bijo, dapa mogo sem titi v foringo, zato ka smo v dudjej bili. Öča je petdesetšestoga leta mrau, špitale smo mogli plačati, operacijo, mentö (rešilca), pa te je še öča zaostanjeni bijo s porcijami.«

- Gda ste te veltji ram zidali?

»Völtji ram smo zozidali, dapa zatau smo dosta delali kak pri rami tak te, gda je pejneze trbelö slüžiti. Žena, gda je domau prišla iz židane fabrike v edenajsto vöri vnoči, te sta še z materdjov cigeu patjivale.«

- Kak ste meli telko mauči?

»Mladi človek, steri je vcujnavčeni k deli, tisti se vcuj vzeme.«

- Kak pa zdaj gazdöjvate?

»Kokauši mamö, edne znautra, stere nesejo, drüdje vanej, te še mačtje mamö pa pisa. Mamö eden völkö ogradac, gde vse pripauvamo, dvanajset fele zelenjave mamö, vse, ka nam trbej. Svinje že nej mamö, neštjemo se z njimi spravlati, dojšlo je. Zdj bola televizijo gledava ali vanej na stolici sediva, zato ka lejta so že tašle pa že ne ladava. Dojšlo je, tak sva v cejlom življenji dosta delala, vejn še več, kak bi trbelö.

Karči Holec

Zdavanjski kejp, na sterom - vüpamo - ka se dosta lidi spozna

vöseko, če je stoj grdo vodau nutrapiščavo, kakšna voda teče iz Avstrije, če je pa povaudan bila, te smo pa merili, kak visiko stoji voda. Štiritrestni lejt sem delö na tau ednom mesti, pa te od tistac sem üšo v penzijo. Samo dočas, ka sem dja v slüžbo odo, doma smo ranč tak gazdüvali. Gda smo z dela domau prišli, te smo doma tadala delali. Zdj se naša mladina žaurga vsigdar, ka tjelko

sem se nadjo pa sem išö na njivo travo kosit za krave ali orat, ka je ranč trbelö, večer do osme vöre. Te sem domau prišo pa sem v krčmau išö malo pit, drügi den pa znauva. V tretjoj vöri sem stano pa se je vse znauva začnilö.«

- Krave ste tö meli?

»Meli smo, bilau tak, ka štiri, vsevküp pa devet, deset mare smo meli. Tau si tak večkrat gučimo, gda vanej sedimo ve-

nej odali, vse smo spolagali z marov, potejm smo te odali, kak bike tak svinje. Gda sem bike v Varaš gnau, tam sem je audo, ka pejnez sem daubo, tiste sem včasim na pošti njau, tak ka domau sem samo lance (verige) neso.«

- Pejneze ste nutra v takarék (hranilnico) djali?

»Kakšni takarék, vse, ka sem za dva bika daubo, se na pošti njau, iz te pejnez sem porcije

Slovensko štenjé - ga vzem'te v roké! - 19.

»VSE JE EKSTAZA, EKSTAZA SMRTI!«

Cajt »slovenske moderne« je trpo do konca prve svetovne bojne. Z letom 1918 - gda je mrau *Ivan Cankar* - se začne čas takzvanoga »ekspresionizma«, šteri se konča kauli leta 1930. Po tistom je najbolje krepek »socialni realizem«, šteri trpi prejk druge svetovne bojne pa segne vse do leta 1950. Literatura kisnejši

Srečko Kosovel je biu človek s Krasa - eden od pesnikov, šteri so prerano mrlí

časov pa nema vküpnoga imena, zatok go prausno zovemo »sodobna književnost« (kortárs irodalom).

Rejč »ekspresionizem« pride z latinskoga »expressio« ali »vöpotežiti«. Če so impresionisti gučali od toga, kak se prejk čütenj vinešnji svejt nut v nas poteži, pravijo ekspresionisti, ka naša düša svoje znautrašnje kejpe vöpötiska. Vse, ka vidi, deformira, tau pa se pozna na geziki tö. Ekspresionisti radi nücajo kričanje v svoji delaj, reči pa zmejs postavljajo v špajsne forme. Ne kažejo sveta, kak ga vidimo, liki kak ga gorprija naša betežna düša, štera šké svojo bolezen vöpövödati.

Ekspresionistični pesniki neškejo pisati o leptotaj, farba pa atmosferi sveta, liki o svojoj veukoj stiski pa razklatnosti. Nejso zadovolni z družbov, škéjo go ovaško napraviti. Gučijo o nauvom člövöki, bratstvi, člövečnosti pa lübezni, depa brezi harmonije.

V liriki Srečka Kosovela,

šteri se je naraudo na Krasi (Karsztvidék) ino mrau pri svoji 22 lejtaj, leko srečamo vse elemente ekspresionizma pa vsej drügi literarni štílušov v 1920-i lejtaj. Njegve pesmi taužijo o trplenji člövöka v modernom svejti, kaosi ino katastrofi. Iškejo rešenje, narodjenje nauvoga člövöka. V dosti njegvi veršaj najdemo

eske čütenja pa forme nauve romantike, najbolje eričen pa je grato s svojimi pisanji, šterim je dau ime »konsi« (konstrukcije). V cajti življenja so Kosovela nej držali za veukoga pesnika, pravli so, ka samo piše po minti slovenske moderne - tistoga ipa so eske nej poznali njegvi konstruktivistični veršov. Cejnili so člövečnost pa moralnost njegve poezije, štero so vcejlak spoznali, gda so vöprišle vse njegve pesmi. Pokazalo se je, ka je njegva poezija sploj originalna, ka má svoj kompletni pesniški svejt z važnimi, nauvimi idejami. S svojimi »konsi« je biu »boter« moderne slovenske poezije po drügoj svetovnoj bojni.

Gnes cejnimo njegve rane impresionistične pesmi tö. V štíluši Josipa Murna je napiso verše o rodnom Krasi, materi pa čütenji smrti. V svojoj peozijo je nutdjemau drauvne kejpe vinešnjoga svetá, situacije iz narave. Na srejdí njegvi

pesmi najdemo čütenje, štero je žalostno, melanholično, méрно ino estetsko. Kauli sebé ranč tak iške nika lejpoga, s šteroga leko napravi harmonijo. Odebéra motive, šteri majo v sebi eske malo simboličnoga tö.

Kosovelova pesem »Slutnja« se je rodila pri dvajseti lejtaj pesnika, ž njauv dale pela tradicijo moderne. Štíluš pa tehnik pa sta že novejšiva, kejpi vinešnjoga sveta so raztalani v fragmente. Piše, kak liki bi malo eden kejp iz menjši farbasti punktov. Pesem guči od toga, ka se pesnik vnoči pela s cugom z daumi prauti Ljubljani - gnauk pa samo začüti smrt, če rejsan tau neške.

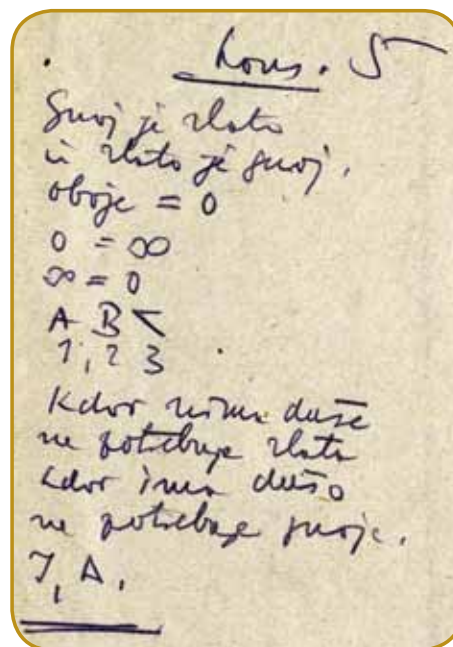
V kisnejši, ekspresionistični pesmi »Ekstaza smrti« preišlava Kosovel o krivdi pa apokaliptičnoj katastrofi; ta je potrebna za narodjenje nauvoga, čistoga člövöka. V verši leko spoznamo simbol Kristušove smrti pa goristajenja. Guči o staroj Evropi, štera méra, njegvo vničenje sprejavajo katastrofe v formi redečoga maurdja krvi. Kriv za tau pa je evropski člövek, šteri je s svojov civilizacijov zapüsto dobrauto. Krivdo leko zbríše samo smrt slejdnjoga evropskoga člövöka, po tistom de prej pá sijalo sunce.

Ništerne pesmi, štere je Srečko Kosovel začno pisati leta 1925, so eske samo po drügoj svetovnoj bojni vöprišle pod imenom »Integrali«. V té »konsi«-aj ostajajo motivi ino ideje gnake kak pri starejši veršaj, sploj ovaška pa je gratala forma: skoro tehnična pa direjkt nej estetska. Pesmi so »konstrukcije«, vküpsklatne z več talov, nazlük brezi logike. Kosovel je tak stvauro najbolje moderno slovensko poezijo svojoga cajta.

»Kons. 5« je vküperdjani z matematični simbolov, iger

z rečami pa praktični pisanj. Verz »Gnoj je zlato« je Kosovel vzeu iz edne reklamne brošure za gnojenje, »zlato je gnoj« pa za njega znamenuje, ka so kapitalistični penezge na gnoj valon. Na konci pesmi čüjemo glas somara, tak grata verš sploj satiričen ino sarkastičen.

»Pesem št. X« nüca mesto matematični simbolov glase stvarin. Na začetki vidimo protivnost med merajočov podganov pa mladostnim

»Kons. 5« je najlepša prilika za Kosovelovo »konstrukcijo«

življenjskim veseldjom. Po tistom pa brž pride glas iz novin, ka so v Bolgariji politično vmorili protestnike - pesnik obsaudi agresivnost lidi pa tau, ka je tau ranč ne briga.

Dosta pesnikov pa pisatelov je v 1920-i lejtaj pisalo drame tö, najbolje eričniva pa sta donk Stanko Majcen ino Slavko Grum. Grumove drame so na vnaugi mejstaj eske blüzi naturalizmi ino dekadenci, po temaj pa formi pa so sploj ekspresionistične. Kažejo kaotičnoga, razklatnoga, obväpanoga člövöka moderní časov, šteri živé v štresi, skoro betežen pa nau-ri. Štíluš té dram je abstrak-

ten ino grotesken, nutpokaže nika grdoga, konec iger pa je kmičen ino pesimističen. Grumov člövek má želenje po odrešenji, depa do toga nikdar ne pride, lidgé so düšni betežniki, hysteriki ali shizofreniki, za vse tau pa je krivo meseno poželenje.

Slavko Grum je z igrov »Dogodek v mestu Gogi« napiso prvo kompletno slovensko grotesko. Ne guči samo o psihološki, liki o socialni problemaj tö. Drama nutpokaže

špajsne, patološke lidi, šteri trpijo zavolo svojoga nauupačnoga erotičnoga želenja. Za tau je krivo mesto, v šterom živéjo: zavolo konzervativnosti pa pasivnosti ne morejo vöpönücati svoje člöveče energije pa zbetežüjejo. Dramska tehnika Gruma je sploj moderna, pripovejst je vküpsklajena kak mozaik živ-

ljenja lidi, šteri živéjo eden pauleg drügoga. Zatok na odri vidimo več menjši sob: vse se godi simultano v varaši Goga, gde kralüje strašna atmosfera.

Ekspresionizem se je najbolje pokazo v slovenski poeziji 1920-i lejt, vidli pa smo, ka smo ga najšli v ništerni dramaj tö. V pripovejdanji ga na gausti ne srečamo, donk pa so bili ništerni pisateli, šteri so pisali v tom štíluši. Té vam nutpokažemo v nauvom tali naše serije, vejpa so ranč tak stvauro vrejdnost za slovensko literaturo.

-dm-

Murska Sobota/Petanjci: Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija

POZORNOST POMEMBNIH OSEBNOSTIM, OBLETNICAM IN DOGODKOM

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je z mag. *Francem Kuzmičem* zgubila odličnega, vsestransko aktivnega predsednika programskega sveta, sta poudarila podpredsednik uprave *Marjan Šiftar* in dr. *Klau-*

pa bo znano, ko bo imela Slovenija novo vlado. Ob osrednji proslavi, ki bo 17. avgusta 2019 v Beltincih, bo tam tudi ekumensko bogoslužje katoliške in evangeličanske cerkve. Predvidena sta dva

ja sodeluje v iniciativnem odboru za pripravo dogodkov in bo v dogajanje tudi aktivno vključena. Enako tudi v dogodke, povezane s počastitvijo 110-letnice rojstva pisatelja Miška Kranjca (15.9. 1908 – 8. 6. 1963). Kako se v Veliki Polani pripravljajo na počastitev slavnega rojaka, je povedal župan *Damijan Jaklin*, in sicer da nekateri dogodki že potekajo, osrednja slovesnost pa bo 14. oktobra, ko bosta simpozij in slavnostna akademija. V pripravah aktivno sodelujeta tudi sinova Matjaž in Miško Kranjec. Predviden je natis še neobjavljenega Kranjčevega romana, vendar župan podrobnosti ne pozna, razen da manjka nekaj teksta. Za natis naj bi poskrbel pisatelj *Dušan Šarotar*, sicer pa v pripravah sodeluje tudi Društvo slovenskih pisateljev. Ustvarjalni opus Miška Kranjca je zelo obsežen in raznolik, mnogi se ga spominjajo po romanu *Strici* so mi povedali, po katerem je režiser France Štiglic posnel odmevna film in TV nadaljevanko z enakim naslovom.

Na seji programskega sveta so se seznanili tudi s pripravami Lendave na kandidaturu za Evropsko prestolnico kulture leta 2025. K sodelovanju bodo povabili 25 partnerskih mest, že so pripravili tudi program investicij v kulturo. Župan *Anton Balažek* izpostavlja, da ni namen občine tekmovati pri kandidaturi z drugimi, ampak da tekmujejo sami s seboj. Že v pripravah in med uredništvom programov bodo sodelovali s sosednjimi državami, zlasti z Madžarsko in Hrvaško, verjetno pa tudi z Avstrijo. Programski svet vodi pisatelj *Aleš Šteger*, ki meni, da v občini obstaja velik potencial kakovostnih idej in vsebin. Tudi sicer se je Lendava doslej uveljavila s številnimi kulturnimi prireditvami, med katerimi zadnja leta izstopajo razstave Velikani svetovne likovne umetnosti v Galeriji – muzeju. Samo lani so našli več kot 27 tisoč obiskovalcev iz cele Slovenije,

Madžarske, Avstrije in Hrvaške. Med najstarejše v Sloveniji spada tudi mednarodna likovna kolonija, na kateri zadnja leta ustvarjajo predvsem kiparji. Gost Vanekovega večera v nadaljevanju je bil dr. Dušan Nečak, tudi nekdanji dekan ljubljanske Filozofske fakultete. O izzivih evropske sodobne zgodovine sta se z uglednim gostom pogovarjala direktorica Pomurskega muzeja *Metka Fujs*, prav tako zgodovinarica, in podpredsednik Šiftarjeve fundacije *Marjan Šiftar*. Uvodni

trebne spremembe Ustave, ker le-ta že zdaj zagotavlja dovolj pravic nemški manjšini v Sloveniji.

Povejmo, da se je dr. Dušan Nečak v svoji bogati znanstveni karieri posvečal mnogim temam slovenske, jugoslovanske, evropske in svetovne zgodovine. Njegova bibliografija obsega prek 1100 enot v desetih jezikih, od tega 18 znanstvenih monografij. Ob letošnji sedemdesetletnici so mu kolegi posvetili zbornik na prek 900 straneh. Bil je tudi gostujoči

Nekoliko spremenjeno vodstvo Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije: predsednik Uprave Ernest Ebenšpanger, nova predsednica Programskega sveta dr. Klaudija Sedar in namestnik dr. Marko Jesenšek ter podpredsednik Uprave Marjan Šiftar

dija Sedar, ki po novem vodi programski svet. Sicer pa je bila zadnja seja programskega sveta namenjena razpravi o aktivnostih Ustanove v prvem polletju tega leta (pregled je pripravil *Marjan Šiftar*), pripravam na obeležitev 100-letnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, slovesnostim ob 110-letnici rojstva pisatelja Miška Kranjca, kandidaturi občine Lendava za Evropsko prestolnico kulture in nastajanju 3. Vanekovega zbornika, ki ga pripravlja mariborska Pravna fakulteta v uredništvu Boruta Holcmana. V drugem delu pa je bil gost Vanekovega večera ugledni zgodovinar dr. *Dušan Nečak*, ki je vse od ustanovitve povezan z Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo.

Priprave na počastitev 100-letnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom potekajo po dogovorjenem programu, ki ga je pripravil iniciativni odbor (predsednik *Milan Kučan*), potrdili pa so ga tudi župani prekmurskih občin. V priprave je vključena tudi politika na državni ravni (vlada, ministrstva, zlasti za kulturo), kdo pa bo konkretno sodeloval,

mednarodna simpozija, enega pripravlja Slovenska akademija znanosti in umetnosti (del bo v Ljubljani, nadaljevanje pa v Murski Soboti), drugega pa Inštitut za zgodovino ljubljanske Teološke fakultete.

V Murski Soboti, Ljubljani in še nekaterih krajih naj bi odkrili spomenike oziroma obeležja osebnostim, ki so pomembno prispevale, da je postalo Prekmurje del Slovenije oziroma tedaj Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ker je dr. Matija Slavič prispeval pomemben delež pri združitvi in bil kar dvakrat rektor Univerze v Ljubljani, so v program vključili tudi 100-letnico delovanja univerze. V programu so tudi številne aktivnosti v osnovnih in srednjih šolah v šolskem letu 2018/2019 z namenom, da se tudi mlada generacija seznanja s preteklimi dogodki. Podobno vlogo lahko pripišemo tudi izdaji knjig in zbornikov, denimo ponatisu obeh študij dr. Matije Slaviča in njegove etnografske karte Prekmurja na Pariški konferenci, natisu zbornika dokumentov iz Pariške konference in še drugih.

Ustanova dr. Šiftarjeva fundaci-

Z dr. Dušanom Nečakom sta se pogovarjala Metka Fujs, direktorica Pomurskega muzeja, in podpredsednik Uprave Šiftarjeve fundacije Marjan Šiftar

del skoraj uro in pol trajajočega pogovora je bil v znamenju narodnostnih vprašanj. Dušan Nečak je bil najprej novinar v zunanje-političnem uredništvu Dela, kjer se je ukvarjal pretežno z manjšinskimi temami. Po odhodu iz novinarstva je doktoriral na temo volitev na avstrijskem Koroškem. Kot raziskovalec na Inštitutu za narodnostna vprašanja se je spoznal tudi z razmerami med Slovenci na avstrijskem Štajerskem in Hrvati na Gradiščanskem, pa tudi s Porabskimi Slovenci. Pomenljiva je njegova misel, da je za manjšine najpomembnejše, da jih sprejema okolje, v katerem živijo. Je eden redkih zgodovinarjev, ki so proučevali položaj nemške manjšine v sedanji Sloveniji in poudaril, da kljub nasprotujočim stališčem velja, da nemška manjšina na Slovenskem zdaj je. Vendar pa meni, da zaradi tega niso po-

raziskovalec na avstrijskih in nemških univerzah. V pogovoru so se, ob številnih drugih temah, dotaknili vprašanja, zakaj je v Pomurju tako skromna znanstvenoraziskovalna dejavnost, v primerjavi s Primorsko, ki ima svojo univerzo. Celovitega odgovora nismo slišali, vsekakor pa nosi del krivde tudi pomurska politika, ne sedanja ampak dosedanja. Ko je, denimo, že kazalo, da bo na Petanjcih delovala enota Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU, je le-ta po prvih letih zaprla vrata. V tej enoti je uspešno raziskovala Klaudija Sedar, nova predsednica Programskega sveta Šiftarjeve fundacije. Naslednji Vanekov večer bo 21. junija na Petanjcih, ko bodo predstavili roman ANKA in Kugiyev pogled, ki ga je napisal avtor tega članka.

Tekst in foto: Ernest Ružič

PETEK, 15.06.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugrižnimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 3. etapa, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Kdo potrebuje boga? 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Dvakrat, dokumentarni film za otroke in mlade, Slovenija, 18.10 Pujsa Pepa: Otroški semenj, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Alex iz Venecije, ameriški film, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.10 Sladki vonj po uspehu, ameriški film, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Info-kanal

PETEK, 15.06.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Prislunimo tišini, 9.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 10.05 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 10.45 Nogomet - SP 2018: Rusija : Savdska Arabija, 12.50 Bleščica, oddaja o modi, 13.35 Nogomet - SP 2018, 13.35 Egipt : Urugvaj, 16.35 Maroko : Iran, 19.00 Egipt : Urugvaj, vrhunci, 19.15 Maroko : Iran, vrhunci, 19.30 Portugalska : Španija, 22.30 Egipt : Urugvaj, vrhunci, 22.45 Maroko : Iran, vrhunci, 23.00 Portugalska : Španija, vrhunci, 23.2 Zackovo čarovniško popotovanje: San Francisco, 23.45 Svetovni popotnik: Pas rje, 2. del: Ameriški prerod, 0.45 Videotrak, 1.45 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 3. etapa, 3.30 Zabavni kanal, 3.55 Videotrak

SOBOTA, 16.06.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Jakov Fak, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 4. etapa, 15.20 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.20 Ambienti, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Nevarna Zemlja: Severni sij, britanska dokumentarna serija, 17.45 Popolna družina: Jožica, humoristična nanizanka, 18.00 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.35 Kalimero: Pavlinca vidi zvezde, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.0 Dan za rock z Zvezo prijateljev mladine Slovenije, dobrodelni koncert, 21.20 Lov (III.), britanska nadaljevanka, 22.30 Poročila, Šport, Vreme, 22.55 Pleme, nizozemsko-ukrajinski film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

SOBOTA, 16.06.2018, II. spored TVS

5.55 10 domačih, 6.25 Na lepše, 6.50 Zackovo čarovniško popotovanje: San Francisco, 7.20 Nogomet - SP 2018, Egipt : Urugvaj, 9.25 Portugalska : Španija, 11.35 Francija : Avstralija, 14.35 Argentina : Islandija, 17.00 Francija : Avstralija, vrhunci, 17.15 Argentina : Islandija, vrhunci, 17.35 Peru : Danska, 20.00 Hrvaška - Nigerija, vrhunci, 23.30 Peru : Danska, vrhunci, 23.45 Hrvaška - Nigerija, vrhunci, 0.10 Simfonična ekstaza, posnetek koncerta, 2.05 Videotrak, 3.20 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 4. etapa, 5.00 Zabavni kanal, 5.45 Videotrak

NEDELJA, 17.06.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelji: Nerodni spomini, risanka, 10.10 Nabriti detektivi: Umazana igra, nemška otroška nanizanka, 10.45 Sledi, dokumentarna oddaja TV Maribor, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: Veselite in radujte se, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 5. etapa, 15.20 49. Tabor slovenskih pevskih zborov Šentvid pri Stični, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Zackovo čarovniško popotovanje:

Niagarski slapovi, 17.45 Peš po Himalaji, popotniška oddaja, 18.40 In to je vse!: Ploščice, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.05 Zmaga ali Kako je Maks Bigec zasukal kolo zgodovine, slovenski TV-film, 2011, 22.00 Intervju, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.15 Odprto morje, francosko-italijanski dokumentarni film, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

NEDELJA, 17.06.2018, II. spored TVS

6.40 Nevarna Zemlja: Severni sij, britanska dokumentarna serija, 7.15 Nogomet - SP 2018, Francija : Avstralija, 9.20 Argentina : Islandija, 11.30 Hrvaška : Nigerija, 13.35 Kostarika : Srbija, 16.00 Žogarija, 16.35 Nemčija : Mehika, 19.00 Kostarika : Srbija, vrhunci, 19.15 Nemčija : Mehika, vrhunci, 19.30 Brazilija : Švica, 22.30 Žrebanje Lota, 22.40 Nogomet - SP 2018, vrhunci, Kostarika : Srbija, 22.55 Nemčija : Mehika, 23.10 Brazilija : Švica, 23.35 Avtomobilnost, 0.10 Bleščica, oddaja o modi, 0.45 Dan za rock z Zvezo prijateljev mladine Slovenije, dobrodelni koncert, 2.10 Videotrak, 3.20 Kolesarstvo - dirka po Sloveniji: 5. etapa, 5.00 Zabavni kanal, 5.40 Videotrak

PONEDELJEK, 18.06.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 10.50 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.05 NaGlas, 12.25 Zlata dekleta (III.): Z mammo smo trije, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum, 14.25 Sledi: Zlati studenec, dokumentarna oddaja TV Maribor, 15.00 Dober dan, Koroska, 15.35 Osmi dan, 16.05 Z glasbo in s plesom, 16.30 Zlata dekleta (IV.): Valentinovo, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Adrenalinci: Plezanje, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 Govoreči Tom in prijatelji: Trdnjava iz kartona, risanka, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Hanka kliče na pomoč, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.10 Strasti, TV-nadaljevanka, 23.45 Glasbeni večer, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

PONEDELJEK, 18.06.2018, II. spored TVS

6.10 Nogomet - SP 2018, Nemčija : Mehika, 8.35 Brazilija : Švica, 11.10 Kostarika : Srbija, 13.35 Švedska : Južna Koreja, 16.35 Belgija : Panama, 19.00 Švedska : Južna Koreja, vrhunci, 19.15 Belgija : Panama, vrhunci, 19.30 Tunizija : Anglija, 22.30 Švedska : Južna Koreja, vrhunci, 22.45 Belgija : Panama, vrhunci, 23.00 Tunizija : Anglija, vrhunci, 23.25 Kamčatka - zdravilo proti sovražtvu, ruska dokumentarna oddaja, 0.10 Avtomobilnost, 0.45 Videotrak, 1.55 Zabavni kanal, 5.00 Videotrak

TOREK, 19.06.2018, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Veselite in radujte se, 12.25 Zlata dekleta (III.): Ko se vname star panj, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.45 Village Folk - Ljudje podeželja: Lokalni pridelki iz Sardinije, dokumentarna serija, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Studio kriškiš: Na lovu za dinozavrom, 15.55 Inside - Offside: V zaledju predsodkov: Nova igra, dokumentarna oddaja, 16.30 Zlata dekleta (IV.): Pomladno obredje, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Ženki: Timova nova zvezda, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Nedolžen, britanska nadaljevanka, 20.55 Posel, turizem in vrhunske manekenke - novi obraz Etiopije, francoska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.15 Spomini: Prof. dr. Ljubo Bavcon, 2.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.40 Info-kanal

TOREK, 19.06.2018, II. spored TVS

6.10 Nogomet - SP 2018, Švedska : Južna Koreja, 8.35 Belgija : Panama, 11.10 Tunizija : Anglija, 13.35 Kolumbija : Japonska, 16.00 Žogarija, 16.35 Poljska : Senegal, 19.00 Kolumbija : Japonska, vrhunci, 19.15 Poljska : Senegal, vrhunci, 19.30 Rusija : Egipt, 22.30 Poljska : Senegal, vrhunci, 22.45 Kolumbija : Japonska, vrhunci, 23.00 Rusija : Egipt, vrhunci, 23.25 Videotrak, 0.30 Zabavni kanal, 4.55 Videotrak

SREDA, 20.06.2018, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slastna kuhinja: Široki rezanci z račko po bolonjsko, 11.50 Platforma: Stanko Kristl - arhitekt humanega modernizma, 12.25 Zlata dekleta (III.): Mešan blagoslov, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.35 Duhovni utrip: Kdo potrebuje boga? 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Notranjski odred Cerknica in OŠ Hudinja, kviz, 16.30 Zlata dekleta (V.): Utrujena in naveličana, 1. del, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Turbulenca: Digitalni nomadi, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Trobka in Skok: Lomasti kot slon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Dotik vode, koprodukcijski film, 21.25 Moški, kratki igrani film AGRFT, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.50 Poletna scena, 23.15 Panoptikum, 0.05 Strasti, TV-nadaljevanka, 0.40 Turbulenca: Digitalni nomadi, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.35 Info-kanal

SREDA, 20.06.2018, II. spored TVS

6.10 Nogomet - SP 2018, Poljska : Senegal, 8.35 Kolumbija : Japonska, 11.10 Rusija : Egipt, 13.35 Portugalska : Maroko, 16.35 Urugvaj : Savdska Arabija, 19.00 Portugalska : Maroko, vrhunci, 19.15 Urugvaj : Savdska Arabija, vrhunci, 19.30 Iran : Španija, 22.30 Žrebanje Lota, 22.40 Nogomet - SP 2018, vrhunci, Portugalska : Maroko, 22.55 Urugvaj : Savdska Arabija, 23.15 Iran : Španija, 23.35 Bleščica, oddaja o modi, 0.10 Videotrak, 1.15 Zabavni kanal, 4.55 Videotrak

ČETRTEK, 21.06.2018, I. spored TVS

5.50 Poletna scena, 6.10 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca: Digitalni nomadi, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.30 Zlata dekleta (III.): Gospod Čudoviti, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent: Doping, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagytó alatt, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja, 16.30 Zlata dekleta (V.): Utrujena in naveličana, 2. del, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugrižnimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Šolski vrtovi, 18.05 Mala kraljična: Hočem čariti!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, 22.00 Odmevi, Šport, Vreme, 22.45 Poletna scena, 23.05 Gutenberg - najslavnejši tiskar vseh časov, francoska dokumentarna oddaja, 0.35 Strasti, TV-nadaljevanka, 1.10 Ugrižnimo znanost, oddaja o znanosti, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.05 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Info-kanal

ČETRTEK, 21.06.2018, II. spored TVS

6.10 Nogomet - SP 2018, Urugvaj : Savdska Arabija, 8.35 Portugalska : Maroko, 11.10 Iran : Španija, 13.35 Danska : Avstralija, 16.35 Francija : Peru, 19.00 Danska : Avstralija, vrhunci, 19.15 Francija : Peru, vrhunci, 19.30 Argentina : Hrvaška, 22.30 Danska : Avstralija, vrhunci, 22.45 Francija : Peru, vrhunci, 23.00 Argentina : Hrvaška, vrhunci, 23.25 Iz baletnega arhiva: B. Bartok - M. Jeras: Čudežni mandarin, 23.55 Slovenska jazz scena, 0.25 Videotrak, 1.30 Zabavni kanal, 4.55 Videotrak

LETNI KONCERT NYÁRI KONCERT

ženski pevski zbor ROŽE
NOVA GORICA

Rože női kar
NOVA GORICA

ženski pevski zbor
PÜNGRAD KROG

PÜNGRAD női kar
KROG

Slovenski dom Monošter
22. junij 2018, ob 19.00

Szlovének Háza Szentgotthárd
2018. június 22-én, 19.00 órákor

Vljudno vabljeni!

Mindenkit szeretettel várunk!

Šli so se gasilce

Tudi prostovoljni gasilci iz Sakalovec so se vključili v projekt „Odperta vrata v gasilskih domovih“ in so ob otroškem dnevu z raznimi igrami vabili najmlajše občane. Otroci so lahko streljali v tarčo, se poskusili in preizkusili v raznih spretnostnih igrah, si pomerili čelade pravih gasilcev. Na koncu dneva so jih „pravi“ gasilci nagradili s čokoladami.

L.R.H.

KOLESARSKA TURA

green exercise

23. 06. 2018

ORGANIZATOR: Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta Green Exercise, projekt sofinanciran v programu Interreg V-A Slovenija Madžarska.

START: Slovenska vzorčna kmetija Gorñji Senik, zbiranje od 9.00, start ob 10.00.

Trasa ture:

Gorñji Senik, kmetija - Dolnji Senik - Monošter - jezero Hársas - Števanovci - Verica - Ritkarovci - Gorñji Senik, kmetija.

Organizator poskrbi za osvežilne napitke in prigrizke na poti ter malico ob zaključku. Vse udeležence prosimo, da poskrbijo za lastno varnost in pazijo na varnost ostalih udeležencev (brezhibnost koles, kolesarska čelada je obvezna), upoštevajo cestno-prometne predpise in navodila organizatorja. Udeležba na lastno odgovornost.

Prijave zbiramo do petka, 22. junija 2018, do 16. ure, na Slovenski kmetiji ali pišite na e-naslov: szlovensvidek@gmail.com ali pokličite na telefonsko številko: 0036-30/3070728.

VIJUDNO VABLJENI!

green exercise

Tisztelt Hölgyem / Uram

Örömmel tájékoztatom, hogy az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program 2016-2020 keretében megvalósuló, SIHU18 - „GREEN EXERCISE” projekt során a Szlovén Vidék Közhasznú Nonprofit Kft új beruházással - Zöld Park létesítése pihenőhellyel - gyarapította a Szlovén Rába-vidék turisztikai kínálatát Magyarországon.

A Szlovén Vidék Közhasznú Nonprofit Kft, mint a „GREEN EXERCISE” projekt partnere tisztelettel meghívja Önt a kialakított Zöld Park átadó rendezvényére, melyre 2018. június 14.-én, csütörtökön 10.00 órától kerül sor a Mintagazdaság mellett kialakított Zöld Park területén. Felsőszölnöknön.

Spoštovanil

Z veseljem vas seznanjamo, da je Razvojna agencija Slovenska krajina v okviru projekta „GREEN EXERCISE”, ki se izvaja s pomočjo Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija Madžarska 2016-2020, ustvarila Zeleni park s počivališčem in s tem obogatila turistično ponudbo Slovenskega Porabja na Madžarskem.

Razvojna agencija Slovenska krajina kot partner projekta „GREEN EXERCISE” vas prisrčno vabi na slavnostno odprtje Zelenege parka, ki bo v četrtek, 14. junija 2018 ob 10. uri, ob Slovenski vzorčni kmetiji na Gorñjem Seniku.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUBB

porabje.hu